

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דרך עבודה במסי"ג עולים לדרגת משה רבינו
שבת שקלים תשע"ח

יו"ל ע"י
מכון שפה ברורה
שע"י חסידי קאסוב
שבת שקלים תשפ"ב לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא

לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו

וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים הפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

**לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתנו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"**

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו דברות קודש שבת שקלים תשע"ח

מה כוחן של שקלי ישראל שיגינו משקלי המן יותר מכל מצוות שבתורה, וכי לישנא דשקלים קא גרים.

עוד איתא בגמ' שם (טז.), "בההיא שעתא נתעטף מרדכי וקם ליה לצלותא, אתא המן ויתיב ליה קמייהו ואוריך עד דסליק מרדכי לצלותיה. אמר להו, במאי עסקיתו. אמרו ליה, בזמן שבת המקדש קיים, מאן דמנדב מנחה מייתי מלי קומציה דסולתא ומתכפר ליה. אמר להו, אתא מלי קומצי קמחא דידכו, ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי".^א ואף בזה צריך הענין ביאור, מדוע דייקא מצות קמיצה תדחה עשרת אלפים ככרי כסף של המן ויבטל את כל הגזירה.

איתא במדרש (תנחומא, כי תשא ג), "בפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה, רבוננו של עולם משאני מת אין אני נזכר, אמר לו הקב"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך". ויש לבאר מהו אותה זקיפת הראש, ומה ענינה דייקא כאן לגבי מצוה זו של מחצית השקל.

ובגמ' מגילה (יג:) איתא, "אמר ריש לקיש, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו". וצריך ביאור

א. ועיין בחידושי אגדות המרש"א (שם, ד"ה אזל) שביאר דברי הגמ', וז"ל 'ויש לפרש שהפליגו לו בענין דיחיד המנדב מנחה שהוא קרבנו של דלי דלות, אעפ"כ בזמן שבת המקדש קיים מתכפר בקומץ ממנו שנקרב, וכמ"ש במנחה כתיב ונפש כי תקריב וגו' כאילו הקריב נפש, ולהכי עסקינן ביה גם עכשיו בביטול בהמ"ק כדאמרינן בזמן שאין בהמ"ק מה תהא עליהן, א"ל בזמן שקוראין לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבום, וע"ז אמר מלי קמצא קמחא דידכו שאתם עוסקים בה עתה דחי ל' אלפי ככרי כספא דידי'.

ב דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

נעשית צורה שלימה. כסף לשון תאוה, שתהא אתה מתאוה להקב"ה, והקב"ה יאהב אותך, על דרך משל האב שאוהב את הבן והבן אוהב את האב, שהם גוף אחד שיש להם געגועים זע"ז, וכל אחד בעצמו אינו בשלימות ואינו רק חצי צורה, ושניהם ביחד הוי צורה שלימה, והנמשל מוכן".

וראה גם את לשון קדשו של ה'מאור עינים' (פרשת יתרו ד"ה במס' שבת) המבאר ענין זה כפי ששמע אותה מפי רבו הק' המגיד הגדול, וז"ל, "שמעתי ממורי זללה"ה על מה שאמרו (ב"מ קיד:): על פסוק (יחזקאל לד, לא) 'ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם', אתם קרוים אדם ואין אומות העולם קרוים אדם. ונתן טעם לזה, דנודע כי הדם הוא הנפש, שמשכן נפש הבהמי של כל הנבראים שיש להם חיות הוא בהדם, וזה יש לאומות ולבהמות גם כן, ונוסף על זה יתרון לישראל עם קרובו שיש להם נשמה שהוא חלק אלוה ממעל חלק ה' ממש, כל עוד שאינה מופסקת משרשה שהוא הבורא ברוך הוא שהוא א' אלופו של עולם כנודע. וישראל על ידי קבלת התורה ועוסקן בעבודתו מתדבקין באלופו של עולם עד ששוכן בתוכם בחינת א' אלופו של עולם כנודע, ונעשין חלקיו ממש,

והנה בענין 'מחצית השקל' רבו הפירושים לבאר מה זאת שהיו נותנין הן במדבר לכפר על עוון העגל, וכן במשך כל הדורות עבור הקרבנות, חצי שקל בדוקא.

שלימות האד"ם - כשמדבק ד"ם לא' שהוא אלופו של עולם

ונראה לבאר הענין, בהקדם לשונו הזהב של רבינו הק' המגיד הגדול זי"ע בספרו 'מגיד דבריו ליעקב', וז"ל [בדילוג], "עשה לך שתי חצוצרות כסף' (במדבר י, ב), פי' ב' חצי צורות, ע"ד (יחזקאל א, כו) 'על דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה', כי האדם הוא רק ד' מ', דיבור מלבו"ת שורה בו, וכשמדבק בהקב"ה שהוא אלופו של עולם נעשה אדם, והקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות, כדי שיהיה אחדות עם האדם שלא היה יכול לסבול את בהירתו. והאדם צריך לפרוש א"ע מכל הגשמיות עד שיעלה דרך כל העולמות, ויהיה אחדות עם הקדוש ברוך הוא עד שיבוטל ממציאות, ואז יקרא אדם וכו'. וזהו שתי חצוצרות כסף, שהאדם הוא חצי צורה שהוא רק ד"ם, ואל"ף לבד כביכול ג"כ אינה צורה שלימה, אמנם כשיתדבקו יחד

ב. וכדאי' במדרש תנחומא (שם סימן י), 'מחצית השקל', על שחטאו בשש שעות בחצי היום יתנו מחצית השקל שהוא ששה גרמיסין, רבי יוחנן אמר על שעברו על עשרת הדברות לפיכך יתן כל אחד ואחד עשרה גרה שהוא מחצית השקל'.

ג. דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

**'מחצית השקל' לעורר את האדם
שבלא דבקות לה' במסירות נפש
הרי הוא רק חצי**

ובזה יתבאר ענין מחצית השקל שבא לכפר על עוון העגל, שהיות שמעשה העגל היה פגם באמונתם ודביקותם המלאה בה' אחד, שהרי כפרו בה' וקראו לעגל אלה אלהיך ישראל, ע"כ התיקון לזה הוא לעורר ענין מסירות נפש לה' המורה על ההתדבקות המוכרחת בין ישראל והקב"ה שהם שתי חצאי צורות כנ"ל, ולכך היו נותנין רק 'מחצית השקל' לרמוז בזה שיתאמת אצל כל אחד שבלי התדבקותו בה' הוא רק חצי מציאות וחצי צורה^ה, וזה היה מעורר ענין המסי"נ שהיה נצרך לכפרתם. וממילא זהו גם הענין שבדורות הבאים היו נותנין ג"כ רק מחצית השקל עבור הקרבנות, וכפי שנתבאר, היות וכל ענין הקרבנות הוא ג"כ ענין מסירות נפש^ה, היינו שיהיה לו מסירות נפש בשעת הקרבת הקרבן, ויחשוב בשעת שחיטה כאלו הוא נשחט ובשעת שריפה כאלו הוא נשרף

כמ"ש (דברים לב, ט) 'כי חלק ה' עמו', ונעשין אחדות עמו יתברך ונתחבר בחינת א' אל בחינת דם שהוא נפש הבהמי המלוכש בדם של כל ישראל, ונעשה כסא לבחינת הא' ונעשה אדם שהוא אותיות א' דם, משא"כ באומות שאין להם בחינת הא' רק בחינת נפש הבהמי שבדם ולכך אינם נקראים אדם", ודפח"ח.

והנה בתניא (פ"ח, ועוד) מבואר, שענין זה שכל אחד מישראל אפילו הפחותים שבהם מוכנים למסור נפשם לה' שלא לכפור בו ית', הוא בא לישראל מעומק נפשו שא"א לו כלל לכפור בה' אחד, שכל בן ישראל מרגיש שאינו יכול להיות נפרד ממנו ית', והרגש זה בא ע"י שמתעורר אצלם את התקשרותם לה' מכח עצם מציאותם, שבן ישראל והקב"ה הם כמו שתי חצאי צורות כנ"ל, וממילא כאשר מרגיש זאת אין שייך שיהי' שום פירוד בין הנשמה וקוב"ה שאינם אלא כמו חצאי צורות, שא"א לאחד לחיות ולהתקיים בלי השני.

ג. וראה עוד כעין זה בספה"ק אורח לחיים (פר' תשא).

ד. וראה עוד במהר"ל (אור חדש עמ' קמ), 'כי השקלים שישראל נותנים הם לצורך הקרבנות שמהם מביאין הקרבנות, וכבר התבאר כי הקרבנות הם כאלו הקריב את עצמו אל הש"י, וכך נתבאר בכמה מקומות (גבורות ה' פרק ח ופרק סט, ונתיבות עולם נתיב העבודה פרק א). ולפיכך נתינת השקלים הוא כאלו נתן עצמו אל הש"י, ואז ישראל הם אל הש"י לגמרי, ואיך ינתנו להמן שכבר הם נמסרים אל הש"י, והקדים אותם לשקלים של המן אשר היה נותן שקלים בעדם למלך לקנות אותם, ודבר זה לא היה מועיל, שכבר הם להש"י לגמרי ע"י נתינת השקלים.'

ד דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

עשר להיות בשבת, שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אמרו, כלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אמרו להם, אדם אחד יש שעלה מבבל, והלל הבבלי שמו, ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. שלחו וקראו לו. אמרו לו, כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו. אמר להם, וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת, והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת. אמרו לו מנין לך, אמר להם, נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד. מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת אף מועדו האמור בפסח דוחה את השבת. ועוד, קל וחומר הוא, ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת אינו דין שדוחה את השבת. מיד

ונעשה דשן, כמבואר ברמב"ן (ויקרא א, ט"ה), ע"כ זהו התיקון למעשה העגל שהיה פירוד מהדביקות בהשי"ת.

עבודת הקרבנות הוא עבודה של מסירות נפש

והנה בגמ' (מנחות ק:) מבואר החילוק שבין קדושת קרבן בהמה לקדושת קרבן מנחה, דבהמה כשאדם מקדשה בפה חל עליה לאלתר קדושת הגוף, משא"כ מנחות אינם קדושים בקדושת הגוף עד שמקדשן בכלי. וחילוק זה צריך ביאור¹. וכן צריך לבאר החילוק שמצינו בין קרבן בהמה שצריך סמיכת ידים על ראש הבהמה, לבין קרבן מנחה שלא מצינו בה עבודה כמותה או כעין זה.

ותחילה נקדים דברי הגמ' (פסחים טו.), "תנו רבנן, הלכה זו נתעלמה מבני בתירא. פעם אחת חל ארבעה

ה. וז"ל הרמב"ן, 'כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלהיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו'.

ו. דבמשנה שם איתא, 'המנחות שהקדישם קדושת פה למזבח שנטמאו, עד שלא קדשו בכלי אין בהם אלא קדושת דמים ואף שהקדישם בפה, ולכן יש להם פדיון. משקידשו בכלי שרת נתקדשו קדושת הגוף, ואין להם פדיון. שלא כבהמה שבקדושת פה לבד קדושה היא קדושת הגוף'.

ז. ועיין מש"כ בענין זה הראב"ד ריש פ"ק דתמיד, ותשובות הרשב"א (ח"א סימן לא).

ה דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

וגדולי המפרשים¹ הקשו לשיטת רוב הראשונים שסכין הוא כלי שרת, האיך היו מקדשין אותו, דהא קיי"ל כל הכלים עבודתן מקדשתן, ואנן פסקינן ששחיטה אינה עבודה וכשירה בזר, וא"כ באיזה עבודה היה מקדשין את הסכין.

עבודת האדם את ה' מצטרפת לעבודת משה רבינו והאבות הק'

ובברי לבאר כל הענין יש להקדים את דברי מרן החת"ם סופר ז"ל בתשובותיו (או"ח סי' לז), המבאר את דברי רז"ל ביומא (יב:) ד"כל הכלים שעשה משה משיחתן מקדשתן, מכאן ואילך עבודתן מקדשתן", עפ"י הספרי המובא בילקוט פרשת נשא (רמז תשיב), "דאמר רבי, וימשחם אתא לומר שבמשיחת משה אותן הכלים, הוה כאילו נמשחו כל הכלים לדורות". ובזה מבאר החת"ם שרק הכלים בימי משה היו צריכים משיחה, ולאחמ"כ ע"י עבודת בני נמשכה קדושת משיחת משה הראשונה, והוי כאילו נמשחו ע"י משה, עיי"ש.

ובשנתבונן בדבריו יש ללמוד מכאן, שכל אחד ואחד מישראל אם עובר את השי"ת כדבעי הרי הוא מצטרף לעבודת וקדושת משה רבינו שקיבל התורה מפי הנבורה ממש,

הושיבוהו בראש ומינוהו נשיא עליהם, והיה דורש כל היום כולו בהלכות הפסח. אמרו לו, רבי, שכח ולא הביא סכין מערב שבת מהו, אמר להן הלכה זו שמעתי ושכחתי. אלא הנח להן לישראל, אם אין נביאים הן, בני נביאים הן. למחר, מי שפסחו טלה תוחבו בצמרו, מי שפסחו גדי תוחבו בין קרניו. ראה מעשה ונזכר הלכה, ואמר, כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון".

ולכאורה צריך ביאור, מה היה המשא ומתן בין הלל הבבלי לבני בתירא אם אפשר ללמוד שקרבן פסח דוחה שבת מקרבן תמיד או לא. וגם צ"ב בתשובת הלל בענין הבאת הסכין בשבת "אם אין נביאים הן בני נביאים הן".

ונראה לומר, דהנה נחלקו הראשונים אי בעינן בשחיטת קדשים סכין של כלי שרת. ובסוטה (יד:) משמע דבעינן שיהא הסכין כלי שרת, מדאמרה הגמ' "דם אף על גב דקדישתיה סכין בצואר בהמה וכו'". הרי דבעינן סכין כלי שרת כיון דמקדש את הדם. וכן כתבו רש"י והתוס' שאנץ שם. אמנם התוס' בחולין (ג. ד"ה כגון) כתבו בשם רבינו אפרים דלא בעינן סכין כלי שרת, וכן נראה שהוא דעת התוס' שם, עיי"ש.

ח. עיין במכתבי תורה להגאון מהר"מ קאלינא מכתב סד.

ו דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

הנעלה, אשר זה נותן לנו הכח לעבוד
עבודתינו בכונה הרצויה כדבעי.

ע"י מעשה המצוה במסירות נפש עולה למקום קדושת הקדמונים ממש

ועוד יותר מזה יש לומר בענין
מסירות נפש, דהנה ביארנו
לעיל דהכח של בן ישראל למסור
נפשו לה' הוא רק מכח היותו חצי
צורה ויש לו חלק אלוקי השוכן אתו
המשלים את צורתו, והנה בחלק הזה
נכלל כל בן ישראל וכל אחד שווה
בזה להשני, וגם אין חילוק בזה בין
בני דורינו לבין משה רבינו, דהלא
זהו אור אין סוף ממש שהוא אחדות
הפשוט, ולא שייך בזה שום חילוק
בין אדם אחד לאחר, ואין שום
נפק"מ אם הוא משה רבינו או האדם
הפשוט ביותר.

והיוצא מזה, שאף שבכל מצוה
ועבודה אם האדם עושהו
בכונה הרצויה יש לו את הכח
להמשיך קדושת עבודת משה רבינו,
אך כשהאדם עובד את השי"ת
במסירות נפש ממש אזי הוא עצמו
עולה לדרגת משה רבינו, היות
והמסי"נ מעורר החלק האלוקי אשר
בו אשר שם הכל חד הוא כנ"ל,
וממילא שם הוא עולה לדרגת משה
בעצמו.

ובזה יש ליישב קושית המפרשים על
שיטת הראשונים הסוברים

וכפי המדה שהאדם מתאמץ ללמוד
ולהתפלל ולעבוד את השי"ת מתוך
התאמצות ושמחה ומתוך מסי"נ, זוכה
באותה מדה להצטרף ולהכלל בעבודת
משה וקדושתו.

ובענין זה כדאי להעתיק לשונו הזהב
של בעל האוהב ישראל'
בפרשת וירא (ד"ה וה' אמר) וזל"ק,
"[אברהם אבינו] פעל והכניס עוד
כונה אחרת במחשבתו הזכה בקיום
המצות לעשות בשם כל ישראל, דהנה
כל זרע ישראל היו אז כלולין במוחו
ומחשבתו של אאע"ה, כי הבן כנוס
במוח האב, נמצא שהמוח של אאע"ה
היה השורש של כל נשמות ישראל
וזרע אברהם הבאים אחריו עד סוף כל
הדורות בעקבות משיחא. וא"כ
כשעשה איזה מצוה עשה בשביל כל
ישראל, היינו עם כל הכוחות שלו,
ועם כל הענפים העתידים להתפשט
ממנו, והרי הוא נחשב כאילו עשה
המצוה עמהם ממש וכו'. ועוד נצמח
מעבודת זה טובה גדולה לזרעו אחריו
עבור שעשה דרך ומסלול להם שיוכלו
להשיג שכליות המצות ולקיים אותן
כתקנן, מאחר שכבר קיימו את כל
המצות פעם א' בכח עם אאע"ה, וא"כ
בנקל יוכל כל אחד ואחד מישראל
להוציא הדבר מבח אל הפועל ולקיים
המצות בפועל ממש, כיון שנפתח
השער להם מימות אאע"ה". והדברים
מאירים ומשמחים לב שומעיהם, האיך
כל כוחינו בקיום מצוות כראוי הוא
ע"י צירוף עבודתינו עם עבודתם

ז דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו :

וביאור הענין הוא, דהנה החילוק בין העני והעשיר הוא, שבאופן כללי עבודת העני היא עבודה של מסי"נ בתמידות יותר, ויש לו התקרבות אלויות באופן יותר תמידי, שתמיד עומד בתפילה לפני ה' שיושיעו מצרותיו וממצוקותיו, וכן הוא רואה ניסי ה' בתמידות יותר איך שממציא לו פרנסתו מידי יום ביומו באופן פלא, משא"כ העשיר אשר כל צרכיו מונחים לו לפניו, ועיניו אינם נשואות בכל עת למעלה, וגם עבודתו בתורה ובמצוות אינה מתוך מסירות נפש כ"כ.

ובזה נבוא לביאור ב' החילוקים שהובאו לעיל בין קרבן בהמה לקרבן מנחה, הא' באופן הקדשתו, דבהמה מתקדשת מיד כשהאדם מקדשה ולאחר קדושה בקדושת הגוף, משא"כ מנחה אינה מתקדשת עד שלא נתנה בכלי שרת. והב' הא דבקרבן בהמה צריך סמיכת ידיו על ראש הקרבן, משא"כ בקרבן מנחה לא מצינו ענין כזה.

דהנה ידוע דענין סמיכת הידיים על ראש הקרבן הוא ענין של מסירות נפש, שעל האדם לחשוב דבאמת היה צריך להקריב את עצמו, ועליה כתיב 'אדם כי יקריב "מכם"'.
וממילא מבואר, שדייקא בעשיר המביא קרבן בהמה מצינו ענין זה של סמיכת ידיים על הקרבן שזהו ענין מסי"נ, בכדי לעורר אצלו

שסכין צריך להיות כלי שרת, דהאיך קידשו אותו, והא שחיטה כשירה בזר. אבל לפי דברינו יתבאר על נכון, דאדרבה, בסתם עבודה שאינה עבודה של מסי"נ, דוקא אז צריכים לעצם מעשה העבודה בכדי להמשיך עליהם ממשיחת משה הראשונה לקדשן, אבל בשחיטה שעבודתה הוא מסירות נפש, שהאדם חושב לעצמו דבאמת היה צריך להיות הוא עצמו תחת אותה סכין, אז הוא מניע למדרגת משה רבינו בעצמו, ואינו צריך לעבודה בכדי להמשיך קדושת משה, דהוא בעצמו נתעלה למדרגת משה, וכמו שמשה קידש את הכלים ללא עבודה, כן נעשה בסכין זה, ע"י עבודת האדם המביא את הקרבן שהיא מעין עבודת משה רבינו, ע"י נתקדשה הסכין להיות כלי שרת.

העני עיניו אל ה' יותר מן העשיר ועבודתו יותר במסירות נפש

והנה החילוק העיקרי שבין קרבן בהמה לקרבן מנחה הוא, שבהמה מוכאת ע"י עשיר, משא"כ מנחה באה ע"י עני. וע"ז כתבה הגמ' במנחות (קד:), "רבי אומר, אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לה', הכל באין בשותפות, לא סילק הכתוב אלא מנחה, שנאמר נפש. אמר ר' יצחק, מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה נפש, אמר הקדוש ברוך הוא מי דרכו להביא מנחה, עני, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני".

ה דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

המקריב הקרבן עצמו להגיע לדרגת משה רבינו ע"י מסי"נ זו, ולא יצטרך להמשיך מעבודת משה ע"י כלי שרת, כדברי מרן החת"ס הנ"ל. משא"כ קרבן העני, היות ולא נעשה שום מעשה מסי"נ בעצם הקרבת הקרבן כדוגמת שחיטה או סמיכת ידיים (שעל ידם בא המקריב הקרבן לדרגת משה רבינו בעצמו ואין לו צורך להמשיך מעבודת משה), ממילא צריך לקדשה בכלי שרת דוקא בכדי להמשיך קדושת עבודת משה על עצם עבודת הקרבן, ודו"ק.

בעת הקרבת קרבן הפסח נתעלו כל בני ישראל לדרגת משה רבינו ובוזה נבוא לבאר מחלוקת הלל ובני בתירא לגבי דחיית השבת ע"י קרבן פסח, דבני בתירא לא רצו

בחינת עבודתו של משה שבא רק ע"י מסי"נ, מה שלא מצינו כן בקרבן העני, היות כי עצם הבאת מנחתו כרוכה במסי"נ, כי מעט המזון אשר לו נדבה אותו רוחו מנחה לה"ט, וגם כל מהותו ועבודתו של העני הוא מסי"נ מידי יום ביומו, ע"כ לא הוצרך לסמיכת ידיים על קרבנו.

ובוזה יש לבאר בדרך אפשר גם מאידך גיסא, הענין שקרבן מנחה - קרבן העני - צריכה עבודה בכלי שרת להתקדש. דהנה סוף כל סוף אנו רוצים להמשיך קדושת עבודת משה גם על הקרבן עצמו מלבד מה שאנו רוצים להמשיכו על המקריב, וממילא בקרבן בהמה היות ושחיטתה וסמיכת הידיים עליה מורים על מסי"נ וכנ"ל, מזה יובל האדם

ט. וראה מש"כ בבאר מים חיים (פר' בראשית ד"ה ויהי מקץ ימים), 'ועל כן אמרו חז"ל בלשונם, ונפש כי תקריב קרבן מנחה, מי דרכו להתנדב מנחה עני, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני. כי באמת לא שייך כלל לומר שאיש מקריב מנחה לה' שהוא לשון מתנה מאתו, ומה יוכל האדם ליתן לבוראו אם הכל שלו, והיאך שייך בזה מתנה והוא אינו אלא כאריס והכל של בעל הבית. ואמנם בעני שבישראל אשר אין לו אף למזונותיו כי אם בצמצום, ומצמצם ממזונו ולוקח מזון נפשו ומקריבה לה', אף שגם זה של ה' הוא, אכן ידוע אשר הקב"ה ברוב רחמיו הוא האל הטוב והחסד האמיתי, ובודאי נתן זה מעט המזון לעני הזה במתנה גמורה להחיות נפשו, ולא חייבו בשום אופן לתת מזה אליו, ועל כן זה העני המקריב מזון נפשו מפתו ממש, יוכל לתפוס על זה שם מנחה, כי נותן ממזונו שנתן לו הבורא. לה'. ועל כן אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו, ולכאורה למה גם העשיר בשורו לא יחשב כאילו הקריב נפשו כיון שגם הוא נותן מערכו לה', ואולם נשתנה מנחת העני מכל הקרבנות שהוא נוטל מזונות נפשו ומקריב לה', הרי ממש מקריב נפשו לה', כי זה היה לו להחיות נפשו, ולא כן העשיר בשורו אשר נשאר לו להחיות נפשו ועל כן לא שייך תורת המנחה

ט דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

אמיתית, וממילא סבר הלל שאדרבה קרבן פסח שהקריבו ישראל במסי"נ^{יא} הוא אפילו במדריגה גבוהה יותר מקרבן התמיד, שאז הניעו אפילו בני ישראל הפשוטים למדריגת משה, וממילא למד דין זה מקרבן התמיד ע"י קל וחומר (כמבואר בהמשך הגמ' שם).

ובזה מבואר סוף דברי הגמ' שם שאמר הלל לגבי הבאת הסכין בשבת "אם אינם נביאים וכו'", דהנה גם שמירת שבת ניתנה לנו קודם מתן תורה וזכו בה כל אחד מבנ"י מעצמם בשכר מסירות נפשם בשעת השעבוד במצרים כמבואר, וממילא אמר שבענין זה של פסח ושבת (הבאת הסכין בשבת לשחיטת הפסח) אין צריכים לקבל מסורת ממשה רבינו מפני הגבורה האין להתנהג, דבני ישראל בעצמם

ללמוד קרבן פסח מקרבן תמיד, והוא משום דכפי משנת"ל כל מי שמקריב התמיד הוא ממשיך מעבודת משה שהקריב התמידין בהקמת המשכן, משא"כ הקרבן פסח דכבר היתה קודם מתן תורה וכל ישראל הקריבו אותה ביחד גם בפעם הראשונה, וממילא אין ממשיכים עכשיו מעבודת משה, וממילא סברו שאולי רק הקרבת התמיד דייקא ששם אנו ממשיכים גודל עבודתו של משה רבינו לכן דוחה את השבת, משא"כ בפסח שאין לנו מעלה זו אולי לא ידחה את השבת.

אבל הלל מחשבה אחרת היתה עמו, והסביר להם שבעצם כל אחד מישראל יכול להניע למדריגת משה רבינו אם הוא עושה אותה במסי"נ

להקרא בשם מנחה ומתנה לה' כי אם מנחת עני באם דל הוא ואין ידו משגת, ובזה ונפש כי תקריב קרבן מנחה'.

י. וכדאיתא בירושלמי (יומא פ"א ה"א), א"ר לעזר בי ר' יוסי פשט הוא לן שבחלוק לבן שימש משה בכהונה גדולה. א"ר תנחום בר יודן ותני לה כל שבעת ימי המילואים היה משה משמש בכהונה.

יא. ראה אוהב ישראל (פר' בא ד"ה דברו) וז"ל, 'וכמו כן במצות קרבן פסח שציוה הש"י שיקחו להם בעשור לחודש טלה ויקשרו אותו בכרעי המטה ולהיות מוכן לשחטו בערב פסח. והנה היו ביניהם כמה אנשים מן הערב רב וכדומה שלא היו מאמינים בדבר זה שיגאלו, והיו מתלוצצים מזה. אמנם הכשירים שבישראל בני אברהם יצחק ויעקב תפסו אומנות אבותיהם הק' בידיהם ומסירות נפשם להש"י לקיים מצותו וקשרו הטלה בכרעי המטה, הגם שהיו תועבת מצרים כמ"ש הן נזבח את תועבת מצרים גו', עם כל זה לא חששו לזה וקיימו פקודת מלכנו כולם כאחד במסירות נפש באמת ותמים. אחד, מחמת גודל האמונה שהאמינו בני ישראל בהש"י ובמשה עבדו שבודאי תהיה הגאולה. והב' מחמת שהש"י צוה לעשות כן עשו פקודתו ית' לקיים מצותו במסירות נפש כמו יצחק אע"ה בעת העקידה שפשט צוארו לקיים דבר ה'."

דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

י

ועפ"ז מבואר להפליא, שתיכף סמוך לדברי הגמ' במעשה דחנה ועלי שלמדו משם שאסור לישב בתוך ארבע אמות של המתפלל, מביאה הגמ' המעשה שהיה באותו מעמד בין שמואל הקטן ועלי ששם נתחדש הדין ששחיטה כשירה בור.

ועפ"י דברינו הנ"ל הוא כמין חומר, היות וביארנו דהטעם ששחיטה אין לה קדושת עבודה ולכן כשירה בור, הוא משום דדייקא בשאר העבודות שאינם עבודות של מסי"נ צריכות שיהיה להן דין של עבודה, וכשרות רק ככהנים, כדי שיהיה אפשר להמשיך להן קדושה מעבודת משה, אבל עבודת השחיטה, המסירות נפש של האדם המקריב אותה הוא לבד מעלה את האדם למדרגת משה, וממילא ממשיך מעצמו קדושת עבודה על מעשה השחיטה, ולכן כשירה אף בור. וממילא יובן, שתיכף אחר הלימוד ממעשה דחנה ועלי שאסור לישב בתוך ארבע אמותיו של המתפלל היות ויש לכל אדם כח בעבודתו להמשיך על סביבתו קדושת המקדש, נתחדש עי"ז הלימוד ששחיטה כשירה בור, היות וגם שם הסיבה הוא דע"י מסירות נפשו לה' יש לו כח להמשיך קדושת עבודת משה אף כשנעשית ע"י זר.

הם בעינינו אלו כמשה, ואם אין נביאים הן, בני נביאים הן.

כחו של אדם בעת תפילתו להמשיך על סביבתו ומקומו קדושת המשכן והמקדש

וע"ד זה יש לבאר הא דאיתא בגמ' ברכות (לא:), "אני האשה הנצבת עמכה בזה" (שמואל א' א, כו), אמר רבי יהושע בן לוי מכאן שאסור לישב בתוך ארבע אמות של תפילה". ופירש"י דלכן אמרה "נצבת עמכה", כי גם הוא היה צריך לעמוד מחמת תפלתה. ועיין בט"ז (או"ח, סי' קב סק"ג) שהביא הטעם משום שהמקום שהמתפלל עומד שם אדמת קודש הוא כל זמן שהוא מתפלל. וידועה הקושיא, דאיך למדים מחנה ועלי שהיו במשכן שילה מקום השראת השכינה ועל כן לא ישבו, למתפלל שאינו נמצא במקום המקדש.

ולפי דברינו הנ"ל יתורץ, משום שכאשר ראינו גודל כח האדם להמשיך ע"ע קדושת משה, כן גדול כחו של האדם בתפילתו להמשיך על סביבתו ומקומו קדושת המשכן והמקדש, ונעשה כאילו הוא נמצא במשכן עצמו ממש, וממילא אסור לישב בסביבתו.

יב. וכן כתבו הרא"ה והריטב"א על הגמ' בברכות שם, וכן הוא בתשובות הגאונים בשם רב האי גאון ורב נטרונאי גאון ועוד.

יא דרך עבודה במסי"נ עולים לדרגת משה רבינו

כשראה את עם בני לומדים הלכות קמיצה, שזהו חלק מן עבודת קרבן מנחה שהוא קרבנו של העני, ובזה עוררו ענין המסירות נפש אשר הוא טבוע בלב כל אחד מישראל אפילו כאשר הם ישנים מן המצות רח"ל, ע"י שמעורר החלק האלוקי ממעל אשר הוא חלק ממציותו, ובזה הם עולים ומתכללים עם דרגת משה רעי מהימנא, וממילא לא יהיה שיך להתגבר עליהם.

וזהו ג"כ הענין שהקדים השי"ת את שקליהם לשקליו, והוא ג"כ כנ"ל, היות וכל ענינה של 'מחצית' השקל בדוקא, הוא לעורר אצל בני ישראל ענין זה שהם רק חצי צורה ויש בכל אחד מהם חלק עליון, אשר אי אפשר לבן ישראל באיזה מצב שיהיה להיפרד ממנו ית', וממילא לא שיך להתגבר על כלל ישראל בטענת 'ישנים מן המצות', היות וברגע שבאים לידי ענין של מסירות נפש - אשר לזה באו דייקא ע"י המן הרשע, כמאמר חז"ל (סנהדרין צז:) 'אמר ליה רבי יהושע, אם אין עושין תשובה וכו' הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן' - מיד נתעורר אצלם קשר זה, ולכן אין כל אומה ולשון שולטת בהם.

ע"י מסירות נפש של בני

מתכללים במרע"ה ואין כל אומה ולשון שולטת בהם

וממילא יבואר כמין חומר דברי המדרש שהצבנו בתחילת דברינו, שבכל שנה כשיקראו בני ישראל את פרשת שקלים יהיה משה עומד שם וזוקף את ראשו, וכפי הנתבאר לעיל הענין הוא, היות וכל ענינה של מחצית השקל בא להורות ולעורר אצל בני את ענין המסירות נפש, וכשמעוררים ענין זה ובני ישראל עובדים את השי"ת מתוך מסירות נפש ודביקות גמורה בהשי"ת אזי הם מתעלים ומתכללים בעבודתו של משה רבינו ע"ה, וממילא דייקא קריאת הפרשה של מחצית השקל מעוררת את הענין של 'אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא' שמשו רבינו עומד עמנו בעבודתנו ואנו ממשיכים לעבודתנו את קדושת עבודתו.

ובזה יש לבאר מה שאמר המן "אתא מלי קומצי קמחא דידכו, ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי", דהנה מצינו שהמן טען 'ישנו עם אחד' שבני ישראל הם 'ישנים מן המצות' (מגילה יג:) ואינם קרובים עוד אל השי"ת וממילא אפשר לכלותם כעת. אבל